

Alþingi
Erindi nr. Þ 143/1736
komudagur 1.5.2014

Umsögn frá:

Félag íslenskra landslagsarkitekta FÍLA
Vonarstræti 4b
101 Reykjavík
netfang: fila.ritari@gmail.com

Reykjavík, 30. apríl 2014

Pingskjal 813 — 467. mál.

Frumvarp til laga um breytingu á lögum nr. 106/2000, um mat á umhverfis-áhrifum, með síðari breytingum (viðaukar, tilkynningar-skyldar framkvæmdir, flutningur stjórnýslu).

I. Almenn

Félag íslenskra landslagsarkitekta FÍLA hefur kynnt sér umrætt frumvarp og gerir eftirfarandi athugasemdir.

Félagið telur að lagasetning þessi beri keim af því að eingöngu sé verið að bregðast við athugasemdum ESA, við innleiðingu Íslands á einstökum ákvæðum tilskipunar 85/337/EBE eins og lýst er á bls. 18 í athugasemdum við lagafrumvarpinu, en ekki sé nægjanlega tekið mið af reynslu stjórnýslunnar og annarra, sem unnið hafa með málaflokkinn, síðan lögin tóku gildi árið 2000. Áhyggjur félagsins beinast að því að frumvarp þetta muni lengja enn frekar skipulagsferlið og tefja fyrir framgangi skipulagsverkefna enn meir en þegar er orðið. Jafnframt telur félagið að mörg sveitarfélög hafi nú þegar nægar skyldur í skipulagsmálum og hafi fullu í fangi með að sinna núverandi skipulagsverkefnum í samræmi við lög og reglur á fullnægjandi hátt.

Félagið telur að við skipan vinnuhópsins hafi mátt leita til breiðari hóps og kynna sér sjónarmið þeirra sem vinna með þennan málaflokk daglega úti í mörkinni. Þó félagið fagni því að löggöf innan skipulagsmála miði að því að vanda málsmeðferð, þá getur flókin málsmeðferð í skipulagsmálum staðið málaflokknum fyrir þrifum og flækt einföld mál um of og tryggi ekki endilega gæði skipulagsáætlananna.

II. Áhrif frumvarpsins á stjórnýslu og afgreiðslutíma

Bent skal á að frestir sem skilgreindir eru í frumvarpinu eru almennt of stuttir í ljósi þess að fundir viðkomandi nefnda í sumum sveitarfélögum eru aðeins einu sinni í mánuði. Dæmi um þetta er í 4.gr. 3.mgr. Þar sem sveitarfélagið hefur tveggja vikna frest, til að ákvarða hvort ákveðin framkvæmd skuli háð mati, frá því að fullnægjandi gögn um framkvæmdina berast.

Hér er heldur ekki ljóst hvort skipulagsfulltrúi hafi nægar heimildir til að afgreiða málið eða hvort viðkomandi nefnd skuli fjalla um málið. Eins er ekki gott að sjá í frumvarpinu hvort breyting verði á ferli málsmeðferðar, þannig að gögn um umhverfisáhrif skipulags og

framkvæmda nýtist sem best. Eins og staðan er í dag er mikið um endurtekningu og vantar betra samræmi milli skipulagslaga og laga um umhverfismat áætlaða annars vegar og umhverfismat framkvæmda hins vegar. Einföldun í þessum málaflokki væri mikið til bóta og myndi léttu á stjórnsýslunni öllum til hagsbóta.

III. Áhrif frumvarpsins á lög um umhverfismat áæltana nr. 105/2006

Eins og staðan er í dag fylgir því mikill tilkostnaður og er sömuleiðis tímafafrekt að vinna matslýsingu og umhverfisskýrslu með skipulagsáætlunum sem falla undir viðauka 2 í núgildandi lögum. Skv. frumvarpinu, var fallið frá því að veita framkvæmdum í flokki C undanþágu frá lögnum. Reynsla síðustu ára á málsmeðferð skipulagsmála sem falla undir 2. viðauka núverandi laga um umhverfismat, sýna að í allmörgum tilvikum er þó ekki um veruleg áhrif að ræða sem kalla á mat á umhverfisáhrifum framkvæmda, skv. núverandi lögum nr. 106/2000. Það má því ætla að ef umrætt frumvarp mun ná fram að ganga að það sama muni gilda um framkvæmdir sem falla undir flokk C skv. frumvarpinu.

IV. Skilgreiningar hugtaka og orðalag

Almennt má skerpa á hugtökum sem skilgreind erum í flokkum A, B og C í viðauka 1, til að auðvelda túlkun á því hvað á við og hvað á ekki við um viðkomandi framkvæmdir. Dæmi um þetta er skilgreining á hugtakinu *þjónustumiðstöðvar fyrir ferðamenn á hálendinu*. Skilgreining á hugtakinu er óljós og þörf á því að skerpa á því hvaða mannvirki eða framkvæmdir við þjónustu-miðstöðvar eiga við.

Á þessi skilgreining til dæmis við um gistiskála á hálendinu, skála hálendisgæslunnar, landvarðahús, gangnamannakofa, hestaskýli svo dæmi séu nefnd. Einnig falla golfvöllir undir lögin, en stærð golfvalla kemur hvergi fram, þ.e. fjöldi hola eða umfang golfvallarins t.d. í hekturum líkt og tjaldsvæði. Hver er skilgreiningin á *skemmtigarði*? Í hverju felst *endurskipulagning á landareign í dreifbýli*? Hver er skilgreiningin á *sætindum og sírópi* o.s.frv.

Eftirfarandi grein laganna er mjög torskilin og verður að orða þannig að hún valdi ekki misskilningi. Það verður að vera alveg ljóst að það er Skipulagsstofnun ein sem tekur ákvörðun um þessar framkvæmdir. Orðalagið "einnig" veldur misskilningi sbr. 2. gr. b-liður (*rauðlitaður og undirstrikaður texti*).

Í stað síðari málsliðar 2. mgr. koma fimm nýir málsliðir, svohljóðandi: Skipulagsstofnun tekur ákvörðun skv. 6. gr. um hvort framkvæmd í flokki B í 1. viðauka við lög þessi skuli háð mati á umhverfisáhrifum.

Skipulagsstofnun tekur einnig ákvörðun skv. 6. gr. um að aðrar framkvæmdir í flokki C í 1. viðauka við lög þessi, en þær sem kveðið er á um í skipulagslögum og lögum um mannvirki, eða slíkar framkvæmdir sem háðar eru leyfi Mannvirkjastofnunar, skuli háðar mati á umhverfisáhrifum.

Gæti orðast:

Skipulagsstofnun tekur ákvörðun skv. 6. gr. um allar framkvæmdir í flokki C sem skulu háðar mati á umhverfisáhrifum, sem ekki falla undir skipulags- og mannvirkjalög eða framkvæmdir sem eru háðar leyfi frá Mannvirkjastofnun.

V. Samantekt

Það er mat Félags íslenskra landslagsarkitekta FÍLA að frumvarp það sem nú liggur fyrir um breytingu á lögum nr. 106/2000 sé of viðtækt og verði til þess að seinka og tefja afgreiðslu mála án þess að það tryggi endilega betri gæði skipulagsáætlana. Einnig telur félagið að æskilegast væri að fella alla löggjöf um skipulagsmál, umhverfismat áætlana, mat á umhverfisáhrifum, mannvirki og aðrar framkvæmdir inn í eina heildarlöggjöf.

Slík löggjöf myndi einfalda stjórnslu og vinnuferla, auka skilvirkni í þessum málaflokki og auka skilning almennings á skipulags- og byggingarmálum í landinu.

Virðingarfyllt

f.h. stjórnar og laganefndar Félag íslenskra landslagsarkitekta FÍLA

Hermann Georg Gunnlaugsson
formaður Félags íslenskra landslagsarkitekta FÍLA